

ԲՈՎԱՆԻԱԿԱՆ ԻՐԱՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

S ի դ ր ա ն Ս ա ր ու ի ա ն յ ա ն—Ռուսաստանի Պետական Դոման ճանաչեց Հայոց ցեղասպանությունը	7
Ն ե ր ս ի ս յ ա ն Մ. Գ.—Արեստահայերի 1915—1916 թթ. ցեղասպանության պատմու- թյան մի րանի հարցերի շուրջը	11
Մ ա խ մ ու ղ յ ա ն Գ. Գ.—Հայերի ցեղասպանության թևատն ամերիկյան պատմա- գրություն մեջ 1985—1994 թթ. (ռուսերեն)	21
Ս տ ե լ ի ա ն յ ա ն Ս. Ս.—Արմին Վեդենբերգ Հայոց Մեծ եղեռնի մասին	33
Ս ա ր ու ի ա ն յ ա ն Ն. Բ.—Մեծ եղեռնի լուսարանումը խորհրդային պատմագրու- թյան մեջ	41
Ս ա հ ա կ յ ա ն Ռ. Գ., Ս ա ֆ ր ա ս տ յ ա ն Ռ. Ա.—Միջազգային դիտաժողով նվիր- ված Հայոց ցեղասպանության 80-ամյակին	49

II

Ա վ ե տ ի ս յ ա ն Հ. Ա.—Դարի խոշորագույն իրադարձությունը	57
Մ ու ղ յ ա ն Վ. Ա.—Կովկասը ֆաշիստական Գերմանիայի և թուրքական դինդո- րականության ազդեցիկ ծրագրերում ներկրորդ համաշխարհային պատերազմի տա- րիներին (ռուսերեն)	63
Ա ր ու հ ա մ յ ա ն Գ. Ս.—Երևանից մինչև Բեռլին—Էլրա. 89-րդ հայկական Բաման- յան դիվիզիայի մարտական ուղին (ռուսերեն)	75
Հ ա ր ու թ յ ու ղ յ ա ն Կ. Ա.—Հայաստանի աշխատավորության ավանդը Հայրենա- կան մեծ պատերազմում տարած հաղթանակում (1941—1945 թթ.)	85
Ս ա հ ա կ յ ա ն Մ. Գ.—Հովհաննես Բաղրամյանի մասնակցությունը «Բաղրատիոն» հարձակողական օպերացիային	93

III

Պ ող ո ս յ ա ն Հ. Մ.—Զեյթունցիների 1895 թ. ապստամբության 100-ամյակը	103
Ա ս լ ա ն յ ա ն Մ. Մ.—Հայ առաջին պարբերականը (եկզգարարի 200-ամյակի առթիվ)	111
Հ ո վ հ ա ն Ն ի ս յ ա ն Ռ ի չ ա ր դ (ԱՄՆ)—Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները և Հայ- աստանը. մանդատը և սահմանները 1920 թ. (ռուսերեն)	119
Խ ա ռ ա տ յ ա ն Ա. Ա.—Արևմտահայ մամուլի սկզբնավորման և զարգացման պատ- մությունից (1832—1914 թթ.)	137
Զ ո ռ ա ն յ ա ն Պ. Ա.—Հայ բաղաբական կողմնորոշման պատմությունից (XVIII դարի 90-ական թթ.)	149
Ղ ու կ ա ս յ ա ն Ս. Գ.—Հայկական թագավորության վերականգնման հարցը Հովսեփ Արղունյանի օրագրություններում և նամակներում	165

IV

Ա ռ ա ք ե լ յ ա ն Բ. Ն.—Հելլենիստական ուղղության ձևավորումը հին հայկական մշակույթում	177
Զ ա հ ու կ յ ա ն Գ. Բ.—Հայ-իրանական լեզվական դուզադիպոմներ	183
Մ ու ղ յ ա ն Պ. Մ.—Դավանական հանդուրժողականության և ազգամիջյան հա- մերաշխության գաղափարը XII—XIII դարերի Հայոց մատենագրության մեջ (ռուսերեն)	187
Փ ա լ ա ն թ ա ղ յ ա ն Ա. Ա.—Դվինի ուսումնասիրության պատմությունից	195
Մ կ ռ տ շ յ ա ն Ն. Ա.—Սիվրի-Հիսարի դաղթօջախի և բարբառի մասին	205

ԲՆՆԱՎԵՃ

Մ ա ր գ ա ղ յ ա ն Ա. Ս.—Մանուկ Աբեղյանի հոլովական տեսությունը	215
Հ ա մ ր ա ր ձ ու մ յ ա ն Վ. Գ.—Մովսես Խորենացու Պատմության «Տենյայ Սաթենիկ տիկին» հատվածը	227

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Մխիթարյան Մ. Հ.—էզվարդ Զորաշյան. Բռնականը և հայ դրականության ավանդույթները	237
Սիմոնյան Հասմիկ—Բարսեղ Կեսարացի. Գիրք հարցողաց, աշխատանքային Գարրիկի Ուղեգրային	242
Տեր-Վարդանյան Գ. Հ.—Մայր ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մատենադարանին Մխիթարեանցի վեներեկ	245

ՄԵՐ ՀՈՐԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Օհանյան Հ.—Գ. Բ. Զահակյան (ծննդյան 75-ամյակի առթիվ)	254
Շահրաբյան Հ.—Գ. Բ. Ղարիբջանյան (ծննդյան 75-ամյակի առթիվ)	257
Սամվելյան Խ.—Լեոն Հախվերդյան (ծննդյան 70-ամյակի առթիվ)	260

ՀՈՐԵԼՅԱՆՈՒՆ ՏԱՐԵՔՎԵՐ

Մաղալյան Վ. Ս.—Երևանի պետական համալսարանի 75 տարին	263
--	-----

ԼՐԱՏՈՒ

էմանուէլ Արդուամանի Պիվադյան	269
Պառլոն Կոնկո	271

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ

I

Тигран Саруханян — Государственная Дума России признала Ге- ноцид армян	7
Нерсисян М. Г. — О некоторых вопросах истории Геноцида за- падных армян 1915—1916 гг.	11
Махмурян Г. Г. — Тема Геноцида армян в американской историографии 1985—1994 гг. (на русском языке)	21
Степанян С. С. — Армян Вегнер о Геноциде армян	33
Саруханян Н. Б. — Освещение Геноцида армян в армянской со- ветской историографии	41
Саакян Р. Г., Сафрастьян Р. А. — Международная конференция, посвященная 80-летию Геноцида армян	49

II

Аветисян Г. А. — Крупнейшее событие века	57
Мурадян В. А. — Кавказ в агрессивных планах фашистской Германии и турецкой военщины в годы Второй мировой войны (на русском языке)	63
Абрамян Г. С. — От Ереvana до Берлина—Эльбы. Боевой путь 89-й Ар- мянской Таманской дивизии (на русском языке)	75
Арутюнян К. А. — Вклад трудящихся Армении в победу в Великой Оте- чественной войне 1941—1945 гг.	85
Саакян М. Г. — Участие И. Х. Баграмяна в наступательной операции «Багратион»	93

III

Погосян А. М. — 100-летие восстания зейтунцев в 1895 г.	103
Асланиян М. М. — Первенец армянской периодической печати (к 200- летию «Аздарара»)	111
Ованнисян Ричард (США) — Соединенные Штаты Америки и Армения: мандат и границы, 1920 г. (на русском языке)	119

Харатян А. А.—Из истории формирования и развития западноармянской прессы (1832—1914 гг.)	137
Чобанян П. А.—Из истории политической ориентации армянского народа (90-е годы XVIII века)	149
Гукасян С. Г.—Вопрос восстановления армянского царства в дневниках и письмах Иосифа Аргутяна	165

IV

Араксян Б. Н.—Формирование эллинистического направления в древнесармянской культуре	177
Джаукян Г. Б.—Армяно-иранские языковые параллели	183
Мурадян П. М.—Идея конфессиональной толерантности и межнационального согласия в армянской книжности XII—XIII веков (на русском языке)	187
Калантарян А. А.—Из истории изучения Двина	195
Мкртчян Н. А.—О колонии Сиври-Исара и ее диалекте	205

ДИСКУССИИ

Маркарян А. С.—Падешная теория Манука Абебяна	215
Амбарцумян В. Г.—Фрагмент Истории Мовсеса Хоренаци «Томится царица Сатниик»	227

РЕЦЕНЗИИ

Мхитарян М. А.—Эдвард Джрбашян. Туманян и традиции армянской литературы	237
Симонян Асмик—Василий Кесарийский. Книга вопрошений. Издание Габриэлы Улуоджян	242
Тер-Варданян Г. А.—Каталог армянских рукописей кингохрапнища Венецианских Мхитаристов	245

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

Оганян А.—Г. Б. Джаукян (к 75-летию со дня рождения)	254
Шахбазян А.—Г. Б. Гаринджян (к 75-летию со дня рождения)	257
Самвелян Х.—Левон Ахвердян (к 70-летию со дня рождения)	260

ЮБИЛЕЙНЫЕ ДАТЫ

Магальян В. С.—75 лет Ереванскому государственному университету	263
---	-----

ХРОНИКА

Эмануел Арзуманович Пивазян	269
Паоло Кунео	271

CONTENTS

ARTICLES AND REPORTS

I

Tigran Saroukhanian — Russian Duma Recognized the Armenian Genocide	7
M. G. Nersissian — On Some Questions of the History of the Western Armenians' Genocide in 1915—1916	11
G. G. Makhmourian — The Theme of the Armenian Genocide in the USA Historiography in 1985—1994 (in Russian)	21
S. S. Stepanian — Armin Vegner about the Armenian Genocide	33
N. B. Saroukhanian — The elucidation of the Genocide in the Soviet Armenian Historiography	41
R. G. Sahakian, R. A. Sairastian — International Conference Devoted to the 80th Anniversary of the Genocide	49

II	
H. A. Avetissian—The Great Event of the Century	57
V. A. Mouradian—The Caucasus in the Aggressive Plans of the Fascist Germany and Turkey in the Years of the Second World War (In Russian)	63
G. S. Abrahamian—From Yerevan to Berlin—Elba. The Way of the 89th Armenian Tamanian Regiment (In Russian)	75
K. A. Haroutunian—The Contribution of the Armenian Working People in the Victory of the Great Patriotic War (1941—1945)	85
M. G. Sahakian—Hovhannes Baghrarian's Participation in the „Bagration“ Attacking Operation	93
III	
H. M. Poghossian—The 100th Anniversary of the Rebellion of Zeytuntsles in 1895	103
M. M. Aslanian—The First Armenian Periodic (on the occasion of the 200th anniversary of „Azdarar“)	111
Richard Hovannissian (USA)—The United States of America and Armenia: the mandate and the borders in 1920 (In Russian)	119
A. A. Kharatian—From the History of Formation and Development of the West Armenian Press (1832—1914)	137
P. A. Chobanian—From the History of the Armenian Political Orientation (90s of the XVIII century)	149
S. G. Ghoukassian—The Problem of the Restoration of the Armenian Kingdom in Hovsep Arghoutian's Diaries and Letters	165
IV	
B. N. Arakelian—The Formation of the Hellenistic Inclination in the Old Armenian Culture	177
G. B. Jahoukian—Armenian-Iranian Lingual Parallels	183
P. M. Mouradian—The Principle of the Confessional Tolerance and the National Agreements in the Armenian Manuscripts of the XII and XIII centuries (In Russian)	187
A. A. Kalantarian—From the History of the Dvin Research	195
N. A. Mekritchian—About the Colony of Sivry-Hisar and Its Dialect	205
DISCUSSIONS	
A. S. Margarian—The Case Theory of Manouk Abeghian	215
V. G. Hambartsoumian—The Passage of the History of Movses Khorenatsi about Satenik	227
BOOK REVIEWS	
M. H. Mekhitarian—Edward Jrbashian, Toumanian and the Traditions of the Armenian Literature	237
Hasmik Simonian—Barsegh Kesaratsi. Asceticon, Edition of Gabriella Uluhogian	242
G. H. Ter-Vardanian—Catalogue of the Armenian Manuscripts of the Depository of the Venice Mekhitarists	245
OUR JUBILEERS	
H. Ohanian—G. B. Jahoukian (on the 75th anniversary of his birthday)	254
H. Shahbazian—G. B. Gharibjanian (on the 75th anniversary of his birthday)	257
Kh. Samvelian—Levon Hakhverdian (on the 70th anniversary of his birthday)	260
JUBILEE DATES	
V. S. Maghalian—The 75th Anniversary of the Yerevan State University	263
NEWS	
Emanuel Arzoumanian Pivazian	269
Paolo Kouneo	271